

[Holger Eriksen.]

Partimaskineriets Hænder. Det gælder dog ikke, hvis man som i Norge supplerer Valgloven med en Nominationslov, der giver Regler for Partiernes Opstillingsmaader. Man vil kunne indvende, at de uorganiserede Vælgeres Indflydelse derved vil blive reduceret, men man maa huske, at de akkurat som ved de kommunale Valg naturligvis stadig skal have Mulighed for at bryde Partilisten. Endelig siger man, at Forbindelsen mellem Kredsens Vælgere og Rigsdagsmedlemmerne derved vil blive formindsket, og det maa indrømmes, men selv om den bliver lidt løsere, opnaar man til Gengæld, at der kommer en direkte Forbindelse mellem Rigsdagsmændene og Vælgerne i de andre Kredse af Amtet, som i Forvejen ikke eksisterede, og det betyder formodentlig mere end det, man taber paa det første Omraade. Imidlertid maa vi vente med en saadan Ordning, til vi skal have en Valglov i Forbindelse med Forfatningsændringen, og jeg skal derfor ikke komme nærmere ind derpaa ved denne Lejlighed.

Det har længe været den almindelige Opfattelse, at den danske Valglov paa en helt ud urimelig Maade lettede Dannelsen af nye Partier, og i Særdeleshed var det urimeligt, at et Folketingsmedlem, der var valgt som Repræsentant for et bestemt Parti, kunde bryde ud og begynde for sig selv og straks blive erklæret for et Parti i valglovmæssig Henseende. Det var at give et Folketingsmedlem en Præferencstilling i Forhold til andre Vælgere, som egentlig savnede saglig Begrundelse. Der var derfor ogsaa Tale om allerede dengang, da man lavede Hasteloven, at indføre en Bestemmelse, der fastslog, at der skulde 4 Folketingsmedlemmer til at danne et nyt Parti i valglovmæssig Forstand. Naar det ikke blev gennemført, var det, fordi de Konservative dengang havde Problemet Pürschel at slaas med og ikke vilde have det til at se ud, som om de var ude for at lave en Særordning, der specielt skulde ramme ham.

Nu findes Bestemmelsen imidlertid i det forelagte Forslag, og jeg synes, den er i enhver Henseende rimelig. Jeg beder om, at man bemærker, at den kun tager Sigte paa nye Partier, hvilket altsaa vil sige, at den i første Omgang ikke rammer det saakaldte Hovedstadens Venstre, hvis Guderne i den Grad skulde have slaæet Venstre med Dumhed, at det ønsker at opretholde Fidusen, ogsaa efter at det ikke mere er en Fidus. Samtidig er det Vælgertal, der skal til for at anmelde et nyt Parti, hævet fra 10 000 til 60 000, hvilket svarer saa nogen-

lunde til det Antal Stemmer, som skal til for at faa 4 Repræsentanter valgt. Formuleringen her maa sammenholdes med den nye Bestemmelse i § 43, der fastslaar, at Betingelsen for at komme i Betragtning ved Tildeling af Tillægsmandater er, at mandenten som nu opnaar et Kredsmandat ved selve Valget eller opnaar mindst 60 000 Stemmer. I den gældende Valglov er det tilstrækkeligt, at et Parti i et af de 3 Omraader har opnaaet saa mange Stemmer, som der i Gennemsnit skal bruges til et Mandat.

Med det Forslag, der her foreligger, stilles man absolut ikke over for et Forsøg paa at skabe et Privilegium for de eksisterende Partier, af hvilke ingen vil staa i Fare for at blive ramt af de Betingelser, der opstilles. Naturligvis vilde det være uanstændigt, hvis de Partier, vi nu har, blev enige om, at i Fremtiden kunde der ingen nye Partidannelser ske. Hvad der ligger bag ved Forslaget er blot et rimeligt Krav om, at et Parti, før det faar Mulighed for at blive repræsenteret paa Rigsdagen, maa tvinges til at bevise, at det dog har en vis nævneværdig Tilslutning i Vælgerbefolkningen. Der er ingen Mening i, at et Parti, der kun har Stemmer til et, to eller tre Mandater, skal have Mulighed for at spille Rigsdagens Tid. Er et Parti virkelig i Pagt med Udviklingen, skal det nok hurtigt faa Stemmer til de 4 Mandater, og indtil det faar det, maa det nøjes med at agitere uden for Rigsdagen. I Lande, hvor man har Flertalsvalg i Enkeltmandskredse, giver det sig selv, at et Parti maa være endog meget stærkt for overhovedet at opnaa Repræsentation. I et Land som Sverige, hvor man har Forholdstalsvalg, kan Repræsentation kun opnaas derved, at man skaffer Stemmer nok til et Kredsmandat, og selv i Weimarforfatningen, der byggede paa, at man skulde have et Mandat for hver 60 000 afgivne Stemmer, var det dog fastslaæet, at et Parti skulde opnaa disse 60 000 Stemmer i en af Kredsene for at kunne komme i Betragtning ved Fordelingen af Tillægsmandaterne.

I øvrigt har Udviklingen i Tyskland under Weimarforfatningen og Udviklingen i Frankrig før anden Verdenskrig vist, hvilken Fare for Folkestyret det er, hvis man har Valglove, der medfører en alt for kraftig Opdeling i mange smaa og ubetydelige Partier. Den nu foreslaæde Bestemmelse vil paa den ene Side sikre Folkestyret og paa den anden Side ikke hindre politiske Nydannelser, hvis der i Vælgerbefolkningen er en virkelig Tilslutning til dem.

Af de mere tekniske Ændringer, som der er en Mængde af i Lovforslaget, lægger jeg